

Vergaderdatum 14 december 2023
Agendapunt 5a

Portefeuillehouder Dijsselbloem
Aantal bijlagen -

Adviesnota Algemeen Bestuur

Onderwerp

Werkwijze en inrichting Dagelijks Bestuur

Probleemstelling

In het Dagelijks Bestuur is gesproken over de werkwijze en inrichting van het DB. Afgesproken is om de eerste resultaten van verkenning te delen met het Algemeen Bestuur. In deze memo wordt geschetst hoe het formeel is geregeld, hoe we het in de praktijk doen en tot welke bespreekpunten en voorstellen dit leidt.

(1) Hoe is het formeel geregeld

Samenstelling Dagelijks Bestuur

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur is vastgelegd in art 10 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR):

1. DB bestaat naast de voorzitter en de plv voorzitter uit minimaal 1 en maximaal 5 leden, aan te wijzen door de leden van het AB.
2. Bij de samenstelling van het DB geldt het uitgangspunt dat een evenredige geografische verdeling over de regio wordt aangehouden. Hierbij wordt onderstaande verdeling gehanteerd:
 - a. 1 zetel in te vullen door Eindhoven;
 - b. 1 zetel in te vullen door Helmond;
 - c. 1 zetel namens de gemeenten Best, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre;
 - d. 1 zetel namens de gemeenten Bergeijk, Bladel, Cranendonck, Eersel, Heeze-Leende, Oirschot, Reusel-De Mierden en Valkenswaard;
 - e. 1 zetel namens de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren.
3. Het AB kan van bovengenoemde uitgangspunten afwijken.
4. De zittingsperiode van de leden van het DB is voor onbepaalde tijd.
5. Het lidmaatschap eindigt zodra een lid ophoudt lid te zijn van het AB dan wel ontslag neemt als lid van het DB.
6. Het lid dat ontslag neemt blijft in functie tot de eerstvolgende vergadering van het AB.
7. Een lid, met uitzondering van de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, kan door het AB worden ontslagen als lid van het DB, indien dit lid het vertrouwen niet meer bezit van het AB.

Benoeming voorzitter AB en DB

De voorzitter van het bestuur wordt bij koninklijk besluit benoemd, gehoord het AB, uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio (Wvr art 11.2). Ook de commissaris van de Koning wordt om advies gevraagd.

In GR art 2.1 wordt voorzitter gedefinieerd als de voorzitter van het AB en het DB van de Veiligheidsregio. In GR art 14.1 staat dat de voorzitter overeenkomstig Wvr art 11.2 wordt benoemd.

Benoeming plv voorzitter AB en DB

Het bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt (Wvr art 12.1.3).

In GR art 14.2 staat dat de voorzitter bij zijn afwezigheid wordt vervangen door een door het AB aan te wijzen lid van het AB.

Na wijziging van GR art 14 is het sinds 2022 mogelijk dat de vergadering door een technisch voorzitter wordt voorgezeten in de aanwezigheid van de voorzitter.

Stemverhoudingen

De stemverhouding binnen het bestuur is vastgelegd in art 9 van de GR:

1. Bij het nemen van besluiten door het AB tot vaststelling van de jaarrekening en tot vaststelling van de begroting en de begrotingswijzigingen brengen leden die een gemeente vertegenwoordigen tot 20.000 inwoners 1 stem uit. De leden die een gemeente vertegenwoordigen van 20.000 of meer inwoners brengen 2 stemmen uit vermeerderd met 1 stem per volledig veelvoud van 15.000 inwoners, waarmee het aantal van 20.000 inwoners door die gemeente wordt overschreden. Hierbij geldt dat de stemmen afkomstig van de gezamenlijk leden van het DB nimmer de meerderheid van het totale aantal stemmen mogen vormen.
2. Bij de overige besluitvorming door het AB vindt stemming plaats op basis van gewone stemwaardering (1 stem per gemeente).
3. De besluitvorming vindt plaats bij meerderheid van stemmen. Bij het staken van de stemmen heeft de voorzitter een doorslaggevende stem.

Adviescommissie's

In GR art 16 zijn de afspraken over adviescommissies vastgelegd:

1. Het Algemeen Bestuur kan besluiten ten behoeve van de uitvoering van de aan het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur of de voorzitter opgedragen taken vaste commissies van advies in te stellen overeenkomstig artikel 24 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Tenminste wordt ingesteld een vaste commissie van advies op het gebied van financiën.
3. Het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter kunnen andere tijdelijke commissies van advies aan het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur onderscheidenlijk de voorzitter instellen

(2) Hoe doen we het in de praktijk

Samenstelling Dagelijks Bestuur

1. Het DB bestaat naast de voorzitter en plv voorzitter uit 3 leden.
2. De samenstelling is geografisch verdeeld conform GR (met tussen haakjes de zittingsduur):
 - a. Burgemeester Eindhoven (sinds sept 2022)
 - b. Burgemeester Helmond (sinds december 2012 – eindigend per 1 november 2024)
 - c. Burgemeester Nuenen (sinds december 2014 – eindigend per 1 februari 2024)
 - d. Burgemeester Bergeijk (sinds april 2018)
 - e. Burgemeester Gemert-Bakel (sinds december 2020)

Conclusie: de samenstelling is conform de GR. Het aantal leden – naast voorzitter en plv voorzitter – kan uitgebreid worden met maximaal 2 leden mits stemverhouding wordt aangepast (zie hieronder 'stemverhoudingen'). We maken geen gebruik van lid 3 dat we kunnen afwijken van de daarin genoemde geografische verdeling. De geografisch verdeling sluit niet aan bij de subregio's die de regio van nature kent (Peel, de Kempen, Stedelijk gebied, A2). De lengte van het huidig lidmaatschap varieert van ruim 1 jaar tot 9 jaar.

Stemverhoudingen

Gemeente	Inwoneraantal per 1-1-2023	Gewogen stemmen VRBZO
Asten	17.242	1
Bergeijk	19.092	1
Best	30.897	2
Bladel	21.009	2
Cranendonck	20.851	2
Deurne	32.977	2
Eersel	20.004	2
Eindhoven	243.730	16
Geldrop-Mierlo	40.441	3
Gemert-Bakel	31.383	2
Heeze-Leende	16.627	1
Helmond	94.898	6
Laarbeek	23.260	2
Nuenen ca.	24.015	2
Oirschot	19.217	1
Reusel-De Mierden	13.542	1
Someren	20.061	2
Son en Breugel	18.010	1
Valkenswaard	31.527	2
Veldhoven	46.417	3
Waalre	17.980	1
Totaal	803.180	55
waarvan DB	413.118	27

Conclusie: de stemverhouding in het DB is conform Wgr art 14.3, waarin is geregeld dat de leden van het Dagelijks Bestuur niet de meerderheid van het Algemeen Bestuur mogen uitmaken. Het DB heeft nu met bijna de helft van het aantal stemmen niet de meerderheid in het AB. Uitbreiding of aanpassing van de samenstelling van het DB is niet zondermeer mogelijk. In veel gevallen kan dit alleen als de bestaande stemverhouding voor gewogen stemming wordt aangepast.

Adviescommissie's

Naast de op grond van de GR verplicht ingestelde vaste Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering zijn er sinds 2018 ook drie Bestuurlijke Vooroverleggen (BVO's) om de betrokkenheid van het bestuur te verstevigen, verbinding met de organisatie en inhoud te vergroten en onderwerpen uitgebreid voor te kunnen bespreken. De samenstelling van de BVO's is sinds de start in 2018 niet gewijzigd, nieuwe burgemeesters vullen de plek van hun voorganger in. De DB-leden met de betreffende portefeuilles zijn voorzitter van deze BVO's :

- BVO Incidentbestrijding (IB)
- BVO Risicobeheersing (RB) inclusief GHOR

- BVO Crisisbeheersing (CB) inclusief Bevolkingszorg en meldkamer/informatievoorziening

De burgemeester van Helmond is naast plv voorzitter ook voorzitter van de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering. In deze commissie zitten naast burgemeesters ook gemeentesecretarissen en controllers van de 21 gemeenten. De BVO's kennen een samenstelling van alleen burgemeesters.

Conclusie: Naast de verplichte Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering zijn er BVO's ingericht. De samenstelling van de BVO's is sinds de start in 2018 niet gewijzigd. De bovengenoemde verdeling in de domeinen Incidentbestrijding, Risicobeheersing en Crisisbeheersing wijkt af van de binnen het Veiligheidsberaad en bij de ontwikkelrichting VR's gehanteerde domeinverdeling Brandweezorg en Crisisbeheersing.

(3) Wat zijn de bespreekpunten

Het Dagelijks Bestuur heeft de bovenstaande onderwerpen besproken en komt met een aantal suggesties voor aanpassing in de werkwijze en structuur van het DB. Deze denkrichtingen wil het DB graag ter toetsing en bespreking voorleggen aan de overige bestuursleden voordat hierover definitieve keuzes worden gemaakt.

1. Het is niet per definitie maar wel gebruikelijk dat de burgemeester van Helmond door het Algemeen Bestuur op grond van artikel 14.2 van de GR wordt aangewezen als plaatsvervangend voorzitter.
 - ▶ Voorgesteld wordt om vast te leggen dat dit in principe altijd de burgemeester van Helmond is.
2. Een combinatie van de beide functies van plv voorzitter en voorzitter Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering is belastend in omvang en zwaarte. Tevens is een scheiding tussen beide functies wenselijk in verband met het scheiden van verantwoordelijkheden.
 - ▶ Voorgesteld wordt de functies van plv voorzitter en voorzitter Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering te ontkoppelen. De plv voorzitter behoudt wel de portefeuille Personeel en is daarnaast betrokken bij het dagelijks beheer van en sturing op de organisatie. Het DB stelt voor te komen tot benoeming van een nieuwe voorzitter Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering.
3. Gesproken is over de voor- en nadelen van roulerend lidmaatschap van het DB. Vanwege betrokkenheid van gehele bestuur en overwegingen met betrekking tot transparant en goed besturen is een korte cyclus gewenst. Om voldoende thuis te geraken in de materie en aansluiting te vinden bij netwerken en bestuurlijke overleggen in het land is een langere looptijd gewenst.
 - ▶ Voorgesteld wordt in een regeling vast te leggen dat leden van het DB worden benoemd voor een periode van 4 jaar met een mogelijkheid tot verlengen met periode van 4 jaar als daar inhoudelijk voldoende redenen toe zijn. Het DB wil de uiteindelijke afspraak hierover met terugwerkende kracht laten gelden.
4. De huidige geografisch verdeling van de leden DB, niet zijnde de voorzitter en plv voorzitter, sluit niet aan bij de clustersamenwerkingen die de regio van nature kent (Peel, de Kempen, Stedelijk gebied, A2).
 - ▶ Voorgesteld wordt dat voor het werven van nieuwe leden primair wordt uitgegaan van de vier gebruikelijke subregio's. Streven is dat uiteindelijk vanuit elke subregio een vertegenwoordiger zitting heeft in het DB. Het DB zal daarmee op termijn bestaan uit 6 leden. Zolang de bepaling rond gewogen stemverhouding bij financiële besluitvorming hiertoe beperkend werkt wordt met deze invulling en vertegenwoordiging pragmatisch omgegaan.
5. Besluitvorming over vaststelling van de jaarrekening en tot vaststelling van de begroting en begrotingswijzigingen gebeurt volgens het principe van gewogen stemming. Het DB is van mening dat

de grote verschillen tussen grote en kleine gemeenten niet langer gewenst zijn en laat nu verder onderzoeken hoe de verdeelsleutel bij gewogen stemming kan worden aangepast.

► Voorgesteld wordt om er kennis van te nemen dat een nader voorstel volgt voor aanpassing (of afschaffen) van een gewogen stemverhouding bij financiële besluiten. En er kennis van te nemen dat dit moet leiden tot een aanpassing in de gemeenschappelijke regeling.

6. De drie BVO's kennen een verdeling in de domeinen Incidentbestrijding, Risicobeheersing en Crisisbeheersing. Dit sluit niet goed aan bij de binnen de structuur van het Veiligheidsberaad, de eerste contouren voor wetsaanpassing Wvr en bij de ontwikkelrichting van door veiligheidsregio's veelal gehanteerde domeinverdeling Brandweezorg en Crisisbeheersing.
 - Voorgesteld wordt tot een herverdeling van domeinen over de BVO's te komen conform de bovengenoemde tweedeling. Tevens wordt voorgesteld de naam 'Bestuurlijk Vooroverleg' los te laten en voortaan te spreken van 'adviescommissies'. Dit leidt tot de volgende indeling en naamgeving:
 - adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering
 - adviescommissie Brandweezorg
 - adviescommissie Crisisbeheersing

7. Waar de BVO's een samenstelling van burgemeesters kennen, is de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering samengesteld uit burgemeesters en ambtelijke vertegenwoordiging uit de deelnemende gemeenten (2 gemeentesecretarissen en 2 financieel adviseurs/controllers). Dit is afwijkend van de lijn voor overige commissies een scheiding tussen bestuurlijk en ambtelijk wordt aangehouden. Daarentegen wordt de ambtelijk-bestuurlijke samenwerking op het gebied van met name financiën als zeer waardevol ervaren.
 - Voorgesteld wordt deze vraag voor advies voor te leggen aan de bestuurlijke leden van de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering

Voorstel

1. Meningvormend te spreken over de voorgenomen aanpassingen in de werkwijze en samenstelling van het Dagelijks Bestuur.

